І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 13. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 21-го СІЧНЯ (JANUARY) 1958 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 13. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРИВІТАВ „ПАМ'ЯТНЕ ЗІБРАННЯ" ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 40-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В НЮ ЙОРКУ

Голова Крайового Республіканського Комітету висловлює „певність визволення України"; Губернатор МекКелдін підкреслює спільність ідеалів й інтересів Америки й України; Губернатор Ню Йорку проголосив „День Української Незалежности" і передав привітання Маніфестації; Посадник міста особисто відчитав свою Проклямацію „Дня Української Незалежности", висловлюючи переконання, що тільки визволення поневолених народів забезпечить тривкий мир; Д-р Степан Витвицький і проф. Лев Добрянський між промовцями на величавій маніфестації в заповненій залі Мангеттен Сентер в неділю 19 ц. м.

Ню Йорк. „Членам і гостям Українського Конгресового Комітету мій привіт! Українці, що емігрували до цієї країни, принесли зі собою культурні та духові вартості, які збагатили нашу американську спадщину. Вважаючи за спільне право всіх народів визначати собі вільно форму правління, ми основно заінтересовані привілеями і відповідальностями волі. Найкращі побажання для пам'ятного зібрання! Двайт Д. Айзенгавер". Це дослівний переклад телеграми, яку надіслав президент Айзенгавер на руки голови УККомітету проф. Л. Добрянського з нагоди відзначування роковин проголошення української державної незалежности минулої неділі, 19-го січня, у великій залі Мангеттен Сентер, що була майже вщерть заповнена публікою. Телеграму Президента відчитав його репрезентант на тій маніфестації, губернатор Меріленду Теодор Р. МекКелдін, виголошуючи опісля свою власну промову з найвищими признаннями для українського народу за його героїчну боротьбу за волю та з підкресленням спільности американських й українських ідеалів і цілей. Повний і дослівний текст його промови, як і поодиноких інших виступів буде переданий в оригіналі в черговому числі англомовного „Українського Тижневика". Губернатора МекКелдіна привітав та представив публіці заступник голов. предсідника УНС та касир УКК адв. Михайло Пізнак. Маніфестацію, що відбулась у вдекорованій американськими й українськими прапорами залі, започаткувала співачка Сити Опери Марія Лисогір, відспівавши Американський Гимн при фортепіяновому акопаньяменті Олі Дмитрів. Відкрив маніфестацію коротким словом голова Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій — Відділу УКК в Ню Йорку, мґр. Роман Гуглевич, передаючи дальше ведення імпрези адв. Степанові Яремі. З черги довшу промову виголосив президент УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький. Посадник міста Роберт Ф. Ваґнер особисто відчитав свою проклямацію „Дня Української Незалежности" в цій світовій метрополії, попереджуючи її заввагами на актуальні політичні теми. Довше і палке привітання від перешкодженого губернатора нюйоркського стейту Аварела Гаррймана прочитав його заступник Джордж Б. Делука. У своєму привітанні губернатор Гарриман м. ін. стверджує: „Для всіх, що зібрались сьогодні, щоб відзначити 40-ві роковини Української Незалежности, мій найщиріший привіт. Це чудова справа зберігати пам'ять і надію на волю і незалежність країни. Життя Української Республіки було коротке, але пам'ять про неї є довга. Кремлівські тирани подбають про те, щоб сьогодні не було на Україні святкувань 40-річчя Української Незалежности. Але в серцях народу України буде ця згадка і відновлена рішучість здобути волю". Губернатор і дальшому згадує дещо із своєї власної практики з червоними диктаторами в Кремлі з того часу, як він був американським амбасадором у Москві, закінчуючи своє послання твердженням: „Суперечності і слабості комуністичної системи є тривкі і основні, і вони остаточно будуть фатальні. Ми не можемо сказати коли і як завалиться комуністична тиранія, але її упадок є неминучий і з ним поневолені народи Европи знову здобудуть свою волю. У цій вірі святкуймо сьогоднішній День". Серію промовців закінчив голова УККомітету проф. Лев Добрянський. Провідник маніфестації адв. Ст. Ярема відчитав ряд привітальних телеграм, між якими на окрему увагу заслуговує телеграма Крайового Комітету Республіканської партії Міда Алкорна. В ній сказано: „Ці 40-ві роковини незалежности України є в багатьох відношеннях знаменною нагодою. Я вважаю привілеєм для себе, що можу з цієї нагоди висловити свої найсердечніші привітання та взяти в ній духову участь. Критичні обставини теперішнього дня дають нам добру причину відзначити історичну подію Української Незалежности з 22-го січня 1918-го року. Це була справжня і дійсна незалежність, яку опісля в 1920-му році знищила перша хвиля комуно-московського імперіялізму. Це 40-річчя символізує незломну волю української нації здобути справжню національну волю та певність свого визволення. Вона також символізує рішучий спротив українського народу проти комунізму. Праця і прогрес ваших провідників дають достатечний доказ вашого вкладу в розвиток нашої нації".

На залі були приявні представники центральних організацій поляків, білорусів, естонців, литовців, латишів, болгар, грузинів, словаків, Ідел-Уралу й ін. Був один видатний діяч з Ґани. Був теж гурт ще живих свідків акту 22-го січня 1918 р., членів Української Центральної Ради, з проф. Кабачковим у проводі.

У мистецькій частині програми Академії виступили: Хор „Думка" при фортепіяновому акомпаніяменті Романа Стецури, згадана вже солістка Марія Лисогір і соліст-баритон Михайло Мінський та піяністка Дарія Каранович. Імпрезу закінчено відспіванням „Ще не вмерла".

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НЮАРКУ ВІДЗНАЧИЛА РОКОВИНИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Нюарк. — Майже безпосередньо після того, як закінчилось маніфестаційне відзначування роковин Української Незалежности в Ню Йорку, почалось подібне святкування в Нюарку. Свято Самостійности і Соборности відбулось тут в заповненій публікою залі Української Централі в год. 7-ій ввечорі. Після Американського Гимну, що його відспівала п-ні П. З. Вороблець, відбувся апель комбатантів і Пласту. Проклямацію Дня Української Незалежности губернатором Майнером прочитав п. Долинський, Четвертий Універсал УЦРади з 22-го січня 1918-го року відчитав п. П. Павленко, а Проголошення Соборности з 1919-го року відчитав мґр. Вол. Воровик, після чого відспівано гимн „Ще не вмерла Україна". Святочну промову виголосив гол. предс. УНСоюзу і президент УКК Дмитро Галичин, характеризуючи теперішню Україну актуальною фотографією з недільного видання Ню Йорк Таймсу, на якій показано „Українську Суїту", яку має виставити в Метрополітальному театрі в Ню Йорку в квітні ц. р. спроваджена відомим імпресаріом Гюроком „з Москви" група московських артистів в українських національних одягах. У мистецькій частині програми виступали Капеля Бандуристів ім. Г. Хоткевича під диригентурою п. Романа Левицького, мішаний хор „Трембіта" під диригентурою Ол. Микитюка, солісти Михайло Мінський, Ю. Ковінка і Раїса Дідів, яким акомпаніювали д-р І. Базаля та п. А. Гелер, і декляматорки п-ні М. Проскурні. Свято закінчено відспіванням гимну „Не пора".

● **У Західній Німеччині** відбулося минулого тижня кілька прикрих страйків. У Мюнхені страйкували комунікаційні робітники, у Дюссельдорфі трамвайники, у Франкфурті — шкільна обслуга. Причина страйків — вимоги про підвищення платень.

● **В Ізраїлі** урочисто, з участю всіх членів уряду, відкрито автостраду довжиною 143 милі, яка сполучує маленький порт Елят над затокою Акаби, що має доступ до Мертвого моря, з головною залізничою лінією. Нова автострада коштувала 2 мільйони долярів і будували її від квітня минулоог року.

Президент відкриває кампанію Республіканської партії

Вашингтон. — По всій території З'єдинених Держав починається в цьому тижні кампанія Республіканської партії за придбання виборчих фондів та водночас за піднесення духа в партії і зіспосиння її рядів. Діється це формально з нагоди 5-ох роковин урядування президента Айзенгавера, а фактично — у розумінні трудної ситуації, в якій Республіканська партія опинюється перед цьогорічними осінніми виборами — твердять американські коментатори. Кампанію започатковує сам президент Айзенгавер великою промовою в Донован Голлі в Шикаго перед 5,100 слухачами. Цей на понеділок вечір 20 січня ц. р. призначений бенкет по 100 долярів від особи мав стати центральною імпрезою серед 44 подібних бенкетів в 27-ох різних стейтах. 100-долярові бенкети із дуже скромним харчем та мінімальними напитками — це традиційний американський спосіб збирання фондів від партійних членів на виборчі цілі. У Ню Йорку такий бенкет заповіджено в Шератон-готелі з головними промовцями віце-президентом Ричардом Ніксом і кол. нюйоркським губернатором Томасом Дюї. Найчільніші постаті з Республіканської партії, члени уряду, Сенату й Палати Репрезентантів визначені на промовців на тих зібраннях. Трудність Республіканської партії полягає в тому, що в осінніх виборах біі йтиме за 20 республіканських сенатських мандатів і лише 12 демократичних, а погіршення міжнародної ситуації, успіхи Совєтів у технології та економічна знижка дають дуже сильні арґументи в руки демократичної опозиції.

ПРОПОНУЮТЬ СТВОРИТИ НОВИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДІВ

Вашингтон. — Група демократичних сенаторів під проводом сен. Джана Л. Клеллена, голови сенатської комісії для урядових операцій і сенатора Губерта Г. Гомфрі, голови підкомісії для реорганізації приготовили і мають подати на затвердження Сенату і потому теж Палата Репрезентантів окремий законопроєкт в справі координації всіх наукових ділянок, зв'язаних діяльністю уряду. Запропонований ними плян мав би бути переданий на розгляд Сенату вже в четвер цього тижня. Плян демократичних сенаторів передбачає створення нового департаменту, рівнорядного до інших урядових департаментів таких, як департамент оборони, фінансів чи інші, що мав би кермувати всіма цивільними науковими ділянками, як теж влучення до цього департаменту Комісії для справ атомової енерґії, яка досі була окремою урядовою установою, непідлеглою жадному з департаментів. В політичних колах сподіваються сильної опозиції проти цього пляну збоку науковців, що працюють в урядових аґенціях які добиваються і хотіли б мати більше свободи в своїх діях і висловлюються проти всяких спроб централізації наукових ділянок. Водночас із вище згаданим пляном демократичні сенатори хочуть подати під розгляд і на прийняття Сенату пропозицію скасувати об'єднану конґресову комісію для справ атомової енерґії і встановити при Сенаті і Палаті Репрезентантів дві постійні комісії для координації справ зв'язаних із розвитком науки і технології. До цієї пропонованої комісії мали б належати теж справи контролі стратосфери, як теж і справи штучних сателітів землі. Пропоновані демократичними сенаторами реформи для координації наукових і технологічних операцій мають на меті вдержання наукових дослідів ЗДА на високому рівні, щоб ЗДА могли протиставитися і в цій ділянці совєтським досягненням і загрозам.

Президентські вибори у Ґватемалі проходили спокійно

Ґватемаля. — Недільні вибори на президента Ґватемалі відбувалися цього разу спокійно і без більших інцидентів. Участь населення в цих виборах була більша, як минулими роками, але водночас з цим сподіваються, що висліди цих виборів не дадуть більшости жадному з кандидатів і що справу президентури мусітиме вирішити ґватемальський конґрес. Згідно із конституцією Ґватемалі президентом стає той, хто одержав найбільшу кількість голосів. При невеликій різниці голосів президента має обрати конґрес з-поміж кандидатів, які одержали найбільше голосів. За уряд президента змагається у Ґватемалі чотирьох кандидатів, 47-літній адвокат Маріо Мендез Монтенеґро, провідник лівої революційної партії, 37-літній полковник і дипломат Хозе Люїз Круз Нализар, кандидатуру якого підтримує шість ґватемальських партій, 62-літній генерал Муґуель Ідіґорас Фуентес, провідник Партії національно-демократичного примирення, що її підтримують консервативні кола у Ґватемалі, здебільша землевласники і промисловці, та полковник Хозе Енріке Ардон Фернандез, кандидат однієї з незначних ліберальних партій.

У Венесуелі готуються до шкільного і генерального страйку

Каракас. — Напружена ситуація у Венесуелі триває далі. Опозиційні партії й кола вирішили почати в понеділок 20 січня шкільний страйк й у вівторок загальний страйк робітників в усіх підприємствах і фабриках. Шкільний страйк організує „Венесуельський Студентський Фронт", закликаючи батьків й учнів вести цей страйк так довго, поки не буде скинений диктаторський режим Переза Хіменеза. Генеральний страйк відбудеться за ініціятивою підпільної організації „Патріотична Хунта", яка почала і веде безкомпромісову боротьбу проти диктатури Маркоса Хіменеза, теперішнього президента Венесуелі. Д-р Рафаель Кальдера, провідник венесуельської опозиційної партії прибувши до Ню Йорку після свого виселення Хіменезом з Венесуелі, заявив, що боротьба проти Хіменеза буде продовжуватися до переможного кінця.

Нассер ніби прохолов до просовєтської Сирії

Диктаторський президент Єгипту полк. Гамаль Абдель Нассер відмовився приступити до переговорів над якнайшвидшим зреалізуванням ідеї федерації Єгипту і Сирії — твердять закордонні обсерватори в Каїро. Туди, до столиці Єгипту, прибули несподівано в п'ятницю минулого тижня сирійський міністер закордонних справ Салаг ель-Бітар і командант сирійської армії ген. Афіф ель-Бізрі, які конферували з през. Нассером і іншими високими єгипетськими діячами. Вони буцім-то привезли листа від президента Сирії Шукрі ель Куватлі, в якому він настоював на реалізуванні федерації обох держав. Нассер буцім-то відповів, що тепер не пригожий для цього час і треба ще вичкдати та докладно перестудіювати цей плян. Єгипет і Сирія не мають спільних кордонів і тому в практиці така федерація страшенно трудна. Фактичною причиною прохолодження настроїв Нассера супроти Сирії є — за твердженням знавців — занадто велике підпорядкування Сирії совєтським „дорадникам" й її повне економічне узалежнення від Совєтів. Сирія лякається, що держави Баґдадського пакту, яку в цьому місяці мають конференцію в Анкарі з участю американського державного секретаря Доллеса, втягнуть до свого бльоку Ливан і Йорданію, внаслідку чого Сирія і Єгипет були б ізольовані. Сирійські делегати страшили цією перспективою Нассера, але ніби не переконали його.

ФРАНЦУЗИ ПЕРЕХОПИЛИ ЗБРОЮ ВІД ТІТА ДЛЯ АЛЬЖИРЦІВ

Париж. — Два французькі воєнні патрульні кораблі зупинили югославський вантажний корабель „Словенія" перед в'їздом до порту Оран в північній Африці і під час переведеної на ньому ревізії відкрили 150 тонн зброї, призначеної — за їх твердженням — для альжирських партизанів. Ціллю югославського корабля був порт Казаблянка в Марокко. Там мали вивантажити весь товар, а скрині зі зброєю мали бути передані посередникові, який з черги був би передав їх представникові Альжирського Фронту Визволення, підпільної організації, яка керує від трьох років партизанською війною проти Франції. Разом французи сконфіскували 3,286 скринь із зброєю та амуніцією. Між сконфіскованими предметами були теж вибухові матеріяли, спеціяльно для нищення дротяних застав, таких, як їх французи влаштували здовж альжирсько - туніського кордону, щоб перешкодити партизанам використовування туніської території, як бази для своїх операцій. Після того, як французи забрали геть скрині зі зброєю з югославського корабля і перевезли їх до свого військового магазину, дозволено кораблеві їхати далі до Казаблянки. Французький амбасадор в Београді зажадає виснення від югославського уряду щодо призначення тієї зброї. Між Югославією і Францією існують нормальні дипломатичні взаємини і вислання зброї протифранцузьким повстанцям — це грубе порушення міжнародних звичаїв. Французи вважають, що в умовинах югославського комуно - диктаторського режиму неможливо вивезти з краю стільки зброї без відома і згоди уряду. Корабель „Словенія" виплив був із югославського порту Р'єка над Адрійським морем. Ця подія схвилювала французьку публічну опінію, яка віддавна схильна була вбачати зв'язок між арабськими націоналістами - самостійниками в Альжирі та комуністами, що діють на шкоду Франції за приказами з Москви.

Спір Англії з Німеччиною загрожує силі НАТО

Лондон. — Військова сила НАТО в Европі може бути поважно загрожена внаслідку теперішнього гострого спору, що виник між Англією і Західньою Німеччиною за кошти на утримання англійських військ на терені Західньої Німеччини. Англія домагається, щоб одну третину цих коштів, у висоті 45 мільйонів ан. фунтів, тобто 126 мільйонів долярів заплатила Західня Німеччина. Коли німці відмовились, то справу передано на розгляд тричленної Комісії НАТО, яка одноголосно прихилилась до становища Англії, звернувши увагу, що англійські фінанси опинились в трудній ситуації і союзники Англії з НАТО, — себто в даному випадку Західня Німеччина — повинні допомогти їй, тим паче, що якраз за названу квоту Англія мусить купувати німецькі марки на покриття видатків англійського війська в Німеччині. Проте західньо-німецький уряд знову відмовився. Англійський уряд заперечив, наче б у відплату Англія мала відкликати всі свої війська з Західньої Німеччини, але береться під увагу значну їх редукцію, до висоти 50,000 вояків, а то й нижче. А що Франція забрала свої війська з Европи до Альжиру, то військова сила НАТО в Західній Европі страшенне послаблена.

Ґомулка і Хрущов мали таємничу зустріч

Варшава. — Коротким офіційним комунікатом повідомлено, що в минулому тижні комуно-польський диктатор, формально перший секретар польської комуністичної (Об'єдиної робітничої) партії. Владислав Ґомулка, і прем'єр Юзеф Циранкевіч перевели триденну зустріч з Нікітою Хрущовим і Ніколаєм Булґаніним „недалеко польського кордону", в Біловежській пущі. Ані докладної дати зустрічі, ані місця, де вона відбулась, ані тим паче причини тієї таємничої зустрічі і предмету нарад — не подано ні в московському, ні в польському повідомленнях. За коментарями закордонних обсерваторів предметом нарад був буцімто зріст опозиційних настроїв в польському народі й острах большевицьких диктаторів, щоб він не мав некорисних для Москви відгуків в інших сателітних країнах, та теперішні польські заходи у Вашинґтоні за новою позичкою. Польща дістала було від ЗДА 95 мільйонів долярів позички і тепер старається за другу у найменше тій самій висоті. Не тільки Москва, але й Пейпінґ невдоволені цими економічними зв'язками Польщі з Заходом Мао Тсе-тунґ, який спершу підтримував Ґомулку проти Хрущова, тепер — за газетними твердженнями — перестеріг його, щоб він не узалежнював польської „соціялістичної" господарки від „капіталістичних імперіялістів". За приказом з Москви з критикою відносин у Польщі виступають східньо-німецькі і чеські газети. Тому ситуація Ґомулки знову погіршилась — доходять до висновку закордонні журналісти.

В АМЕРИЦІ

● **16-го січня в Білому Домі** відбулося перше в цьому сезоні прийняття на честь віце-президента Ричарда М. Ніксона і членів кабінету. Президент прийняв 84 гостей, серед яких були високі урядовці, 16 сенаторів і 12 конґресменів з обох партій.

● **Уряд ЗДА** плянує вислати до Еспанії військову місію для дослідження оборонних проблем, що їх підніс генералісимус Франціско Франко під час конференції з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом. Правдоподібно, Еспанія дістане від ЗДА протилетунську ракетову зброю, зокрема гармати „Ніке". Це може статися через рік або й два, бо Еспанія ще не є членом НАТО.

● **Президент Айзенгавер** нагородив Президентською Золотою Медалею таких п'ятьох осіб: директора ФБІ Дж. Едґара Гувера, заступника державного секретаря Лоя В. Гендерсона, хеміка Стерлінґа В. Гендрікса, асистента директора бюджету Роджера В. Джовнеса і технічного директора фльоти Вільяма Б. МехЛіна. Цю медалю надає Президент „за визначні заслуги для федерального уряду". Урочисте вручення медаль відбудеться в Білому Домі 27-го січня ц. р.

● **Демократичні члени** Спільної Конґресової Атомової Комісії поставили домагання про побудову урухомлюваного атомовою енерґією літака, який міг би літати в міжплянетних просторах. Сенатор Алберт Ґор пропонує асиґнувати на цю ціль більйон долярів.

● **У місті Панама** згоріло 12 великих будинків, внаслідок чого коло 3,000 осіб залишилися без даху над головою, а 40 осіб потерпіло від вогню. Пожежа почалася в пекарні.

● **У стейтовій леґіслятурі** Ню Йорку в Олбані обговорюють справу підвищення виплат на безробіття з теперішніх 36 долярів тижнево до 45 долярів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **До управи новоствореного Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка в Оттаві** увійшли: д-р Володимир Кисілевський — голова, д-р Іван Тесля — заступник голови, д-р Богдан Казимира — секретар, інж. Зенон Янківський — скарбник і бібліотекар. Провірна Комісія: д-р Константин Біда і д-р Ярослав Пастернак.

● **На нарадах Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді** вирішено створити в Едмонтоні новий єпископський осідок. Кандидатом на нового єпископа є о. протопресвітер Григорій Метюк з Вінніпеґу. Обрання його має бути проведене на Соборі єпископів згаданої Церкви.

● **В Куритибі (Бразилія)** приступлено до будови великого українського репрезентаційного дому. У цьому будівництві бере участь найширше українсько-бразилійське громадянство, складаючи свої добровільні пожертви до фонду цієї будови.

● **Д-р Іван Кучерепа** уступив із становища члена міської ради Торонта (Канада), під натиском різних груп та установ, які заявляли, що одна людина не може водночас займати два важливі пости. Як відомо, д-р Кучерепа є послом до онтерійської леґіслятури. Він був вибраний членом міської ради з 7-ої варди.

● **Саскачеванський генеральний правник** Р. А. Вокер оголосив, що з Новим роком іменовано королівськими радниками (Квінс Кавнсел, Кю. С.) шістьох адвокатів у Саскачевані. Між ними є три українці: Орест Бендас із Принц Алберт, Йосип М. Поліха з Порт Бетелфорд і Соломон Сафіян із Реджайни.

● **Фундаментальну дослідну працю** п. з. „Російський большевицький колоніялізм на Україні" (550 сторінок машинодруху) закінчив по кількох роках роботи проф. Д. Ф. Соловей в С. Пол, Міннесота Складається ця праця з таких частин: 1) Загальний перегляд частини фактів з перших років революції; 2) Політика колоніялізму ЦК КПСС в ділянці політичній та фінансово - економічній; 3) Політика колоніялізму ЦК КПСС у партійному будівництві; 4) Політика колоніялізму ЦК КПСС на ділянці українського культурно - національного життя. Вкінці — багата бібліографія і табличні додатки. Ця праця, що її слушно можна було б назвати „артилерійським обстрілом колоніяльної системи СССР", — чекає на свого видавця.

У СВІТІ

● **П'єро Анґоні,** італійський артист - маляр, заанґажований англійським королівським двором, намалював портрет княжни Марґарити, що викликав дуже різну реакцію критики і публіки. Княжна позувала артистові лише кілька разів, а щоденно протягом 2-х місяців заступала княжну в її сукні 20-річна моделька Джорджія Мур. Портрет нібито нагадує славну Монну Лізу Леонарда да Вінчі.

● **У поправчому закладі** під Лондоном сім малолітніх дівчат змовилися втекти. Одна з них вдарила молотком по голові виховательку і забрала в неї ключі до вихідних дверей. Але всі вони були такі перелякані, що не зуміли відчинити дверей і самі своїм криком заалярмували сторожу. Усіх цих дівчат, з яких найстарша має 16 років, розподілено по різних закладах.

● **Полковник Чанґ Чін-юнґ,** який минулого тижня втік на Формозу, твердить, що китайські комуністи давно вже захопили б острівці Квімой і Матсу в формозькій протоці, бо мають для цього потрібну силу, але побоюються, щоб не спровокувати цим З'єдинених Держав до війни. Полк. Чанґ командував під час Корейської війни китайською дивізією проти американців. Національ - китайський уряд дав йому $1,500 нагороди за втечу і призначив заступником команданта летунства.

● **У французькому парляменті** лівий посол П'єр Ко, обороняючи інтереси ветеранів, що їм уряд не хоче виплатити цьогорічних додатків, закинув прем'єрові Ґаярові, що він не був у рядах тих, що боролися за Францію. Ґаяр, який має 43 роки, відповів: „У першій світовій війні я не воював, бо тоді ще не народився. А в другій я був з своїм народом і жалую, що не міг вас зустріти". За німецької окупації Ґаяр був у підпіллі, а П'єр Ко — втік до Америки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МОСКВА І ВАТИКАН

Коли Сталінові доповідали одного разу про вороже до Москви становище Ватикану, він буцімто іронічно запитав: „А скільки дивізій має римський Папа?" У цій анекдоті є безумовно частка правди, що большевицька Москва рахується передусім з фізичною силою. Але вона далеко не легковажить сили духа. Большевики знають з власної історії, що гурток емігрантів, ставши фанатиками комуністичної ідеї, створив рух, що завалив царський престіл і став прокляттям сучасного світу. Тому, поруч терору, найбільше уваги вони прикладають до пропаганди, до зщеплювання людям своєї доктрини. Будучи ворогами всіх інших універсальних ідей, за винятком власної, вони там пачє й особливо є ворогами тієї найглибшої, найдостойнішої і людської вдачі найприкметнішої універсальної ідеї, якою є віра в Бога.

Тому від самого початку свого завойовницького походу комунізм в Росії був ворожий до Церкви і релігії. До всіх Церков і всіх релігій, але до Католицької в першій і головній мірі. Релігія була проголошена „опіюмом для народу", атеїстична пропаганда стала одним з головних „предметів навчання" в комсомолі, держава обернула церкви і храми на антирелігійні музеї, величезними накладами видавала й видає комуністична партія безбожницьку пропагандивну літературу. Православну Церкву в СССР толерують тільки тому, що її російське духовенство стало знаряддям комуністичного режиму, як, зрештою, було колись знаряддям і царського режиму. Всі інші Церкви або цілком зліквідовано — ось Греко-Католицьку Церкву в Західній Україні, — або їх діяльність обмежено до мінімуму. Всіх святинь в СССР не закрито тільки з двох причин: щоб занадто не обурювати широких мас населення і щоб могти викзуватись перед чужинцями, що в СССР існує „свобода віри".

Найсильніше в світі зорганізований і здисциплінований центр християнізму, Ватикан був віддавна для московських большевиків „ворогом число 1". Не було такої поганої лайки і такої вульгарної карикатури, що її не сказано б або не нарисовано проти Ватикану. Але Совєти відомі із гнучкости і гнучкости своєї тактики. І тому час від часу вони починають „співсчувальні" залицяння до Ватикану. Так, наприклад, у серпні 1956 року шарж д'аффер совєтської амбасади в Римі пішов до папського нунція у Квіринали (при італійському уряді), архиєпископа Джузеппе Фієтта, який водночас є деканом дипломатичного корпусу в Італії, і попросив його передати Ватиканові відписи двох совєтських нот, розісланих „всім-всім" у справі міжнародного роззброєння і Суезського каналу.

Совєтський Союз і Ватикан, очевидно, не мають дипломатичних взаємин, але совєтські проводирі час від часу натякають, що „нормалізація" взаємин не є виключеною. Ось і минулого тижня совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, приймаючи комуно-попутницьку делегацію італійських „борців за мир" під проводом одного з італійських комуністичних сенаторів (один з членів делегацій був суспендований священик Андреа Гаґґеро, лавреат Сталінської „нагороди миру"), покликався на нібито тотожність поглядів Москви і Пія XII на різні пункти міжнародного роззброєння: щодо заборони атомової зброї, пробних атомових вибухів, непорушности миру і т. д. Громико заявив, що між Москвою і Ватиканом не виключені „деякі контакти". Ця його заява викликала голосний відгук у західній пресі. Передусім розголосили її італійські комуністи, щоб використати серед віруючих католицьких мас італійського народу, як нібито доказ об'єктивізму і доброї волі червоної Москви. Очевидно, італійські комуністи, як і їх московські зверхники, „забувають" додавати таку „дрібничку", що Папа у своїх зверненнях і промовах на тему миру і роззброєння завжди говорить про конечність встановлення „системи успішної інспекції", чого саме не хочуть большевики.

Згідно з західніми коментарями — Ватикан ледве чи відізветься на цей останній „примирливий жест" Громика. Пригадують, що консервативний і дуже обережний Ватикан, для якого існують непорушні принципи, ні трохи не змінив свого становища супроти комунізму, сформульованого 14 липня 1949 року. Свята Конґреґація засудила тоді комунізм як „матеріялістичний і антихристиянський". У тодішній деклярації згадувалось про спорадичну тактику комуністичних речників, яка диктує їм заяви, що вони не є противниками релігії, але її стверджувалось, що комуністична „і доктрина і дія є ворогами Бога". Так воно було і так воно є. Керівники комуністичної Польщі з тактичних причин пішли на поступки Католицькій Церкві, але вже в Східній Німеччині та й в інших сателітних країнах Церкву переслідують. І між комуністичним царством сатани та християнським царством ніякого примирення не може бути.

РІЛЬНИЧА ПРОБЛЕМА ЗДА В ЦЬОМУ РОЦІ

Фармерство відіграє дуже поважну ролю в економіці Америки, яка живе на найвищому в світі життєвому рівні і яка має, крім того, поважні запаси харчових продуктів, що їх постійно відступає тим країнам, де бракує харчів. Але саме кожнорічне збільшення рільничих продуктів, що їх фармери дають взаміну за більярдові суми допомоги фармерам, спричинює клопоти урядові, який мусить ці продукти магазинувати.

Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон недавно заявив, що старатиметься зменшити паритет допомоги фармерам, а згодом її зовсім зліквідувати, щоб і американське фармерство могло розвиватися на засаді вільної конкуренції, як це є в інших господарських ділянках.

Статистичне бюро повідомило, що від 1-го квітня 1956-го до 1-го квітня 1957 року число фармерського населення зменшилося з 22,257,000 до 20,396,000 осіб, тобто на 1,861,000 осіб. Отже, майже кожна одинадцята особа з фармерського населення перейшла до міста, або була охоплена міською громадою і перестала зараховуватися до сільських фармерських громад. Тут треба пригадати, що число фармерського населення від 1950-го року зменшилося на 4,662,000 осіб.

З масовим виходом фармерів до міст особливо мусять рахуватися урядові і законодатні пляновики в цьому, 1958-му році. Не можна допустити, щоб фармерське населення втікало до міст. Але ця справа не представляється так трагічною, коли взяти до уваги, що технологічний поступ, навіть при зменшенні числа фармерів, гарантує забезпечення країни фармерською продукцією.

І так, в 1957-му році з одного акра зібрано 46.8 бушлів кукурудзи, а в 1956 році урожай з акра кукурудзи становив тільки 45.7 бушля. Це сталося внаслідок збільшення кількости добрив, застосування кращого насіння і поліпшення рільничої практики. (Виродок попередніх 10-ох років пересічний збір кукурудзи з одного акра становив 37.8 бушля). Передбачають, що акр землі, засіяний пшеницею восени минулого року, дасть 20,6 бушля пшеничного зерна. Це було б на два бушлі більше як в минулому році, і майже на 5 бушлів більше від пересічного збору в попередніх роках.

Минулого року під різними рільничими культурами було в ЗДА 334,000,000 акрів, на 11,000,000 менше як в 1956 році. Це — як ствердженне контингент рільництва — найменша кількість засіяних акрів від 1919 року. Але загальна рільнича продукція, внаслідок цього не зменшилася, а, навпаки, була рекордово високою, зокрема, хоч число акрів під кукурудзою зменшилося в минулому році на 4,200,000 акрів, врожай кукурудзи зайняв третє місце між рекордами.

Нові винаходи прискорюють і полегшують плекання рогатої худоби та інших тварин. І так, гормони, що коштують 25 центів, збільшують продукцію воловини на 25 долярів. З поміччю антибіотиків, майже зліквідовано недуги фармерських тварин, зменшено кошти кормів та приспішено ріст тварин. Нині, користуючись модерними машинами, фармер може зорати акр землі за 48 хвилин. За той самий час він може зжати й посклaдати пшеницю з одного акра, а на збирання кукурудзи потребує трохи більше як одну годину. Тридцять років тому, для того, щоб зорати акр землі, треба було 2.6 години, а щоб зібрати пшеницю з одного акра — 7 годин. Завдяки більшій ефективності фармерської праці зростає вартість землі. Рільничий департамент обраховує, що на 1-го березня цього року вартість фармерських посілостей становитиме 118 більйонів долярів — на 7.8 відсотка більше, як в минулому році.

Всі ці фактори спричиняють те, що малі фарми зникають, а втримуються лише великі, які можуть дозволити собі купівлю наймодерніших машин. Власники малих фарм стають промисловими робітниками. Члени Конґресу й урядові кола мусять брати до уваги всі ці факти. Найгірше тут є те, що справи американського фармерства вирішуються в Конґресі під впливом партійно-політичних аспірацій, а не з огляду на вимоги економіки країни.

13-го січня президент Айзенгавер запропонував Конґресові федеральний бюджет на 1959 рік, який починається 1-го липня цього року. В цьому бюджеті призначено 4.6 більйона долярів для департаменту рільництва, — стільки ж, як і в 1957 році, але на 300 мільйонів менше, як у 1958-му році. Тепер на рільничий департамент видається понад 30 відсотків невійськової частини федерального бюджету, а в 1953 і 1954 роках видавалосяледве більше як 20 відсотків. Але Айзенгавер заявив, що, починаючи з 1960 року, будуть пропонувати більше обниження федеральних видатків на рільництво.

Президент звернув увагу на те, що, при технологічному поступі, не можна зменшувати фармерської продукції через зменшування числа акрів під окремими культурами. Рільнича надпродукція стає тягарем для платників податків, бо уряд мусить її закуповувати і магазинувати.

16-го січня Президент запропонував Конґресові в окремому зверненні урядову фармерську програму, в якій просить Конґрес ухвалити такі законопроєкти, що уможливили б зменшення фармерської продукції, — законопроєкт про зменшення паритетної допомоги фармерам, про частинну ліквідацію так званого „земельного банку", про дозвіл на продаж харчів із урядових запасів закордонним країнам та ін.

Представники демократів вороже поставились до програми Президента. Неприхильно поставились до них і республіканські члени Конґресу з рільничих стейтів. З цього виходить, що Конґрес на цьогорічній передвиборчій сесії ледве чи ухвалить те, чого домагається уряд.

СМЕРТЬ „ВСЕУКРАЇНСЬКОГО СТАРОСТИ"

Повідомлення про смерть Григорія Івановича Петровського, ленінського наказного „всеукраїнського старости", не було ніякою несподіванкою, коли взяти до уваги його вік — 80 років і життя, в тому 20 років у підпільній роботі, як члена РСДРП(б), 20 років на високих становищах у совєтсько-комуністичній ієрархії і 20 років на становищі репресованого і потім реабілітованого з ласки того самого Хрущова, що в 1938 році допомагав Сталінові усунути Петровського з високих „постів". Не була ця смерть теж несподіванкою, коли зважити на її причини... Термін Петровський уже багато років на виявлену атеросклерозу з ураженням серцевих клямер і головного мозку. Тільки систематичним лікуванням вдержувано його останніми роками при житті. В 1957 році стан здоров'я Петровського погіршився: до попередньої хвороби долучилися стенокардія і серцева астма.

Не була фізична смерть Петровського також ніякою політичною подією, як не було колись, у 1938-му році нагло важливою політичною подією його усунення з посту голови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету і заступника голови Центрального Виконавчого Комітету СССР. У комуністичному світі був він показовою фігурою, яка не мала ніякого реального впливу та значення, а скорше нагадувала реманент минулої „революційної слави". Все ж таки в колах старих большевиків він, як один з найближчих „соратників" Леніна, втішався чималим авторитетом і не був навіть надто одіозною фігурою для населення, хоч ніколи не міг нікому ні в чому допомогти. Усунення Петровського з найвищої верхівки совєтської „нової кляси" на пост заступника директора Музею Революції в Москві було не тільки дуже символічним з огляду на „фіґуральність" Петровського, воно було дошкульнішим за фізичну смерть, просто духовно-вольовою витівкою здегенерованого Сталіна. Проте, вилкою Петровського між музейні реквізити Сталін не задовольнився. Ліквідуючи Петровського, як безперечний комуністичний авторитет, Сталін зламав його і як людину, вимогою підписати вирок на власного сина, заслуженого командира московської „Пролетарської дивізії", обвинуваченого і розстріляного у зв'язку зі справою Тухачевського.

Відсунений у морок музейних закамарків, Петровський мав не тільки можливість передумати все своє пониження і потоптання своєї гідности і своїх батьківських почуттів, але й мав чого розворітися [illegible] „тих ворогів, подав найтяжчих сердечних хвороб. П'ятнадцять років він був замурований живцем за музейними мурами, 15 років у совєтській пресі не було про нього ані слова згадки. Сталін і його соратники, Хрущов, Молотов, Берія і Каганович, подбали про те, щоб пам'ять про нього в комуністичному суспільстві викреслити доосновно.

Виведено Петровського з-поза мурів, як колись московські царі виводили своїх в'язнів із кремлівських, шліссельбурських та соловецьких льохів, щойно в 1953-му році, після смерти Сталіна і після започаткування боротьби з „культом особи". Йому дозволено назвати себе „старим большевиком", нагороджено орденом Червоного прапора і дозволено друкувати статті про давнє минуле — про 1905-1906 роки, про Леніна, про перші партійні з'їзди.

Ніби на глум поховано Петровського (чи радше урну з його попелом) у кремлівській стіні на цій же Красній площі, де стоїть і мавзолей Сталіна — того, що вбив його єдиного сина. Похорони відбулися державним коштом і з великою парадою. В почесній варті біля його домовини стояли Ворошилов, Кириченко, Суслов, Ігнатов, Фурцева і Брежньов. Делеґація з України під проводом Гречухи і Ковпака, що сьогодні відіграє з ласки Москви ролю колишнього „всеукраїнського старости", привезла на похорон вінки. Але фактично чи не найважливішою політичною фігурою в цій делеґації був москаль Ю. І. Дудін „постійний представник УССР при Раді Міністрів СССР", значить московський офіцер для „спеціяльних доручень". Похоронено Петровського в суботу 11 січня. Хрущова на похороні не було — він виїхав „відпочивати" до Криму. Не було й Булганіна та інших совєтських міністрів.

Не зважаючи на надаваний йому „старими большевиками" ще й сьогодні, вже після його смерти, титул „всеукраїнського старости", Григорій Петровський ніколи на протязі свого життя нічого спільного ні з українським національним рухом, ні навіть з українськими комуністичними угрупованнями не мав. До „жовтневої революції" і під час неї був російським політичним діячем, членом Російської Соціял-Демократичної Партії (большевиків). Не признавався до українства й тоді, коли був депутатом від катеринославських робітників у царській Державній Думі. Ніколи, здається, не виступив ні з обороні української мови чи можливостей розвитку українського культурного життя. На Україну послав Ленін Петровського щойно в 1919 році після того, як він відбув двоїчне призначення на становищі комісара внутрішніх справ Російської СФСР. „Всеукраїнським старостою" — тобто головою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету, його ніхто не обирав — призначила його Москва, як призначала потім Постишева та Хрущова. Спеціяльних симпатій до українства під час свого „старостування" не виявив.

Характеристично, що у зв'язку із смертю Петровського в совєтських офіційних публікаціях почалася деяка „перетасовка" дат у його біографії. Досі у всіх совєтських джерелах (особливо у Больш. Сов. Енциклопедії) Петровський був головою ВЦВК від 1919 до 1939 року і призначено його директором Музею Революції СССР в 1939 році. Тепер же і в „Правді" і в „Ізвєстіях" цю першу дату обнижено до 1938 року, а другу дату призначення на пост заступника директора музею пересунено на 1940 рік. Так само досі заступником голови президії Верховного Совету СССР Петровський був тільки в 1938 році, тепер же совєтські офіціози твердять, що працював він на цьому посту три роки — в 1938-1940 рр., не зважаючи на те, що зник Петровського з політичного овиду вже в 1938 або найпізніше з початком 1939 року. Всю цю плутанину з датами, без сумніву робиться з метою приховати деякі неприємні вже не тільки для Сталіна, але й для Хрущова моменти, зв'язані з політичною ліквідацією і моральною смертю Петровського ще в 1938/39 рр.

О. Р.

Інж. Микола Яримович

БОМБОСХОВИЩЕ БІЛЯ ВЛАСНОЇ ХАТИ

Треба привітати вміщену в „Свободі" з 10 січня ц. р. статтю під заголовком „Бомбосховища в Америці". Будова бомбосховищ в ЗДА дійсно дуже непопулярна справа. Саме тому треба тим, що не раз ратували своє життя в бомбосховищах в Европі, більше про них писати.

Годі брати серйозно можливість евакуації населення на випадок загрози від „модерних" бомб. Несподівані атаки є якраз найважливішим чинником „успішности" цієї страшної зброї для масового нищення цивільного населення, а в консеквенції — заломання моральної відпорности проти дальших нападів та послаблення завзяття, потрібного для оборони.

Тому, що безнадійність на ратунок убиває всяку ініціятиву для шукання ратунку, що вже багато з нас знає із власного досвіду, здобутого під час минулої війни, треба відповісти на питання, чи є яка надія на те, щоб пережити атомову атаку. Залежно від обставин, така надія існує.

Якщо брати під увагу нові досліди над придатністю бомбосховищ, то вже віддаль у дві милі від осередку вибуху бомби дала б не зле забезпечення проти радіоактивних променів та гарячі.

Зате пересічна можливість будови бомбосховища біля дому власним коштом вимагає, щоб віддаль від осередку вибуху була не менша як 15 миль. Очевидно, трудно вгадати місце, де мала б упасти бомба. Можна тільки передбачити, що вона буде спрямована на густо заселені промислові чи торговельні центри.

Годі у цій статті подати аналізу придатности і якости різного роду бомбосховищ. Обговоримо тільки одну можливість, що може лежати в площах заінтересування наших читачів. Маємо на увазі те, що багато з них мають уже, а може невдовзі матимуть власний одно- чи дворо-динний дім на периферіях великого міста. Власники та мешканці таких дімів мають добрі виглядки на те, що належно побудовані бомбосховища біля їх домів могли б їх забезпечити від наслідків атомової чи навіть водневої бомби, що вибухла б не ближче як за 15 миль. Такі бомбосховища забезпечують також від вогню, що може спалахнути не тільки ізззовні але й всередині дому (розрив газових та електричних проводів, як бувало не раз в Европі) внаслідок потрясення і навіть розвалення дому, особливо слабої конструкції.

Щодо загальних технічних даних, то поверхня долівки бомбосховища має бути щонайменше 10 квадратних стіп на особу. Беручи під увагу місце на запас поживи й води, потрібно ще додатково коло 5 кв. стіп на особу. Внутрішній об'єм бомбосховища (простір для повітря) має виносити коло 65 кубічних стіп на особу. З цього можна легко обчислити внутрішні виміри бомбосховища на передбачену кількість осіб, що мали б з нього користати. Конструкція бомбосховища повинна бути така міцна, щоб могла витримати хвилевий натиск силою 30 фунтів на квадратовий цаль, себто 4,320 фунтів на кв. стопу. Для охорони проти проміння (невтрон і гама — 50 рентгенів) потрібне забезпечення тридцятьох щонайменше $4\frac{1}{2}$ стопи землі, 3 стопи звичайного бетону або менше-спеціяльного, тяжкого бетону. Крім того в бомбосховищі, забезпеченому відповідними щільними дверима, повинен бути запас законсервованих харчів та води, щонайменше на 7 днів, радіовий апарат на батерію (на фреквенцію 640 і 1240), аптечка і санітарні урядження з фільтром, польові ліжка та ін.*) Таке бомбосховище, пересічно на 6 осіб, коштувало б від 2 до 5 тисяч долярів, залежно від місця на виконання ями, виконання, улаштування та вигід, передбачених у ньому. Можна сподіватися, що невдовзі будуть опрацьовані стандартні проєкти бомбосховищ. Частини їх масової продукції можна було б складати на місці без великого труду та особливих кваліфікацій. Власна праця над будовою бомбосховища могла б також обнизити кошти будови. Субвенції, обниження податку від дому або збільшення вартости дому із бомбосховищем могли б також вплинути на зменшення власних коштів.

Пристосування підвалів (пивниць) домів для бомбосховищ, з деяким ризиком щодо вогню, затоплення водою з ушкоджених водопроводів чи завалення дому — вимагає окремого насвітлення. Навряд чи дається тут застосувати якусь стандаризацію потрібних для будови і готових до складання частин бомбосховищ. В загальному до влаштування бомбосховищ у домах треба буде підходити індивідуально.

Бомбосховища біля дому можна використовувати на склад різних потрібних у господарстві предметів, якби загроза від бомб минула. Площу над бомбосховищем можна використати чи то на дозвіл до подвір'я чи гаражу, на город і т. п.

Треба ще згадати про те, чи буде час, щоб успіти добігти до бомбосховища. Радарні споруди мають алярмувати населення загрожених околиць заздалегідь, за яких дві години, а то й більше перед сподіваною атакою. Якщо брати під увагу загрозу від ракет з бомбами, вистрілюваними з підводних човнів, що можуть підпливти досить близько, вчасне алярмування натраплятиме б може на деякі трудноші. Все ж таки як би не було, щонайменше за чверть години перед вибухом бомби можна буде знати, що треба ховатися. Модерні алярмуючі споруди дають можливість багато вчаснішої остороги перед небезпекою, як то було під час минулої війни. Зате віддалення від місця, де вибухає атомова, а особливо воднева бомба, до місця, де можна бути безпечним від її наслідків, які спричинюють радіоактивні частинки, що їх вітер розносить дуже далеко (від час проби на Тихому океані у 1954 р. — 220 миль), незмірно збільшилося в порівнянні з засягом діяння звичайних бомб у минулій війні. Чи не найкраще тоді ховатися десь коло своєї хати?

Є велика надія пережити евентуальний вибух атомової, а то й водневої бомби, якщо є бажання все зробити, щоб проти наслідків вибуху задалегідь себе забезпечити.

*) Автор цих рядків може подати ближчі інформації (телефон TYrone 2-6836 — Ню Йорк).

Степан Федорівський

КОЛИ ВИХОДЯТЬ МЕРТВІ

У сільському клюбі імени КНС*) демонструють кінофільм! Заля повнісінька. Кому не вистачило місця на лавках, стоять у проході, зручно помощувались на широких підвіконнях.

У дверях, як і завжди, комсомолець-активіст Савицький. Він сумлінно виконує обов'язки контролера.

Перед дверима юрба підлітків. Вступних білетів вони не мають і стараються проскочити до залі поміж народом. Щоразу, коли хтось із метких підлітків вбігає в залю, Савицький гукає до завідувача клюбу:

— Товаришу Кашуба, ловіть зайця!

Кашуба розпихається серед людей, але „зайця" вже немає. Публіка такому емільчакові співчутливо допомагає, ховає до початку сеансу під лавкою.

Юрба підлітків регоче:

— Га-га-га-а-а!. Проморгав Шурка!

Савицький сердито поглядає на хлопців і далі продовжує свою службу.

Коли починається сеанс, підлітків відганяють від дверей. Кашуба здіймає солдатський пасок, яким підперезує гімнастерку, і вимахує ним у повітрі. Хлопці кидають уділи рендіки, ховаються один поза одного, але минає хвилина і — таки треба відходити.

Неслухняних хлопців Кашуба з розмаху частує паском.

— Зараз, чого б'єш по голові? — кричить котрийсь.

— Ця, коли тобі кажуть! — сердито відповідає Кашуба і вимахує понад головами пасок.

Кашуба отчайно зсердився держ довела заліними рямни ...

У залі спокійно. Ритмічно цокотить апарат, а на екрані мерехтять перші кадри фільму „Пропавшеє сокровіще".

Хлопці обурені поведінкою Кашуби, вигукують нецензурні слова та погрози на адресу комсомольця Савицького.

Олександер Кобенда, плечистий парубійно і громадський пастух, вносить пропозицію:

— Хлопці, давайте налякаємо Савицького. Він каже, що немає Бога і нічого не боїться.

— Давайте! Але як? — хтось із гурту.

— Це небезпечно, — додає другий. — Він має нагана.

— Дурниці наган! У нього немає патронів. У барабані самі порожні гільзи. Пому побіцяв рябий міліціонер наган, але сказав, що дасть аж тоді, як вистежить, коли приходить додому Семен Ковтонюк, отой, що був в отамана Кароо ...

Хлопці вирішують пометитись на Савицькому і вирушають вулицею до цвинтаря.

Старовинний католицький цвинтар. Розповідають старожили, що закладено його 1651 року, коли то шляхтич Чаплинський напав на Стару Прилуку і вирізав усе її населення, залишивши тільки католиків та жидів. З того часу минуло багато років і цвинтар заріс буйними липами, ясенями та дубами.

Між деревами в місячному світлі виблискують на мармурових пам'ятниках позолочені хрести, білюсть мармурові статуетки Божої Матери та невідомих селянським хлопцям святих.

Католицький цвинтар межує з православним. Цих два цвинтари розділює вічного спочинку розділяє глибокий рів, зарослий колючою акацією, глодом та кущами терну.

На ровах та на гробках густо постелився кучерявий барвінок, ніби в тій пісні „Стелися, барвінку, низенько" ...

При вході на православний цвинтар брама з дощаним дашком, а на перекладині в підданші дзвін, у який дзвонять, коли проводять в останню дорогу покійника. Зразу за брамою дерев'яна капличка, дах і стіни якої від давности вкрились темнозеленим мохом та вицвілим лишайником. За кількканадцять метрів від брами православного цвинтаря вхід на католицький цвинтар. При вході два муровані стовпи з аркою. У стовпах залізні гаки, в які вправлена важка металева брама кольору бронзи. Брама з мурованими стовпами і аркою нагадує старородавню фортецю, яка символізує колишню силу й панування польської шляхти над українським народом.

Поміж могилками п'ятеро хлопців толочать рослну зелень. Босі ноги м'яко ступають по барвінку, порепані п'яти лоскоче вологість.

Місяць ніби застиг, зачепився гострим рогом за верховіття старого дуба. Тіні від дерев у місячному світлі густі. Тіні на гробках, переплітаються раменами і творять суцільну плетінь.

— Там біля похилого хреста є доріжка на католицький цвинтар, — показав один з хлопців рукою і пішов перший. За ним шнурком зникли інші.

Попід цвинтарями дугою згинається ґрунтова дорога, що виминаючи село, веде в степ. Між дорогою й цвинтарем зарослий дерниполом рів. Десь у селі чути реґіт парубків, дзвінкі дівочі голоси. Люди вертаються з клюбу додому, зникають за тинами сельських дворів.

Понад цвинтарним ровом хтось поспішає, збиває ногами дорожню куряву. На лівому борту піджака блищить значок „КІМ".

Комсомолець-активіст понурив голову, перебігає в думках фільм „Пропавшеє сокровіще" і в його серці закипає ненависть до релігії, монахів, які ховають скарби від совєтської влади.

Раптом перед ним виконалось із рову щось в білому. За ним друге, третє...

Комсомолець повернув круто вправо, але білі постаті вже довкола нього. Вони підступають, навчать по-котячому, плачуть дитячими голосами і все зближаються... В активіста потерпли ноги і холодний піт виступив на чолі. Забракло повітря, хочеться крикнути, але зник голос. Шепотом промовив:

— Да воскресне Бог і розточаться вразі його. Свят, свят, свят!..

Одна з білих постатей стрибнула на нього ззаду. Міцно стиснула руками за шию, загупала колінами в спину й дивним голосом заверещала:

— Підеш з нами, підеш з нами!..

Савицький, не тямлячись, біжить дорогою з тягарем на плечах і перелякано гукає пів шепче: „Свят, свят, свят". Ось уже й батькове подвір'я, ось і ворота. Не добігши до воріт, спіткнувся й упав, вчепившись руками за кривий спориш.

В клюбі імени КНС після того його вже не бачили.

*) КНС — Комітет Незаможних Селян, скорочено — комнезам.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Лос Анджелес, Каліф.

Візитація Митрополита Іоана.

На далекому заході Америки є українська православна церква Юрія Переможця в Портленді, Ореґон, з своєю філією в Спрінґфілді, Ореґон та місійним осередком в Сіятелі, Вашинґтон, і церква св. Андрея в Лос Анджелесі, Каліфорнія під духовним проводом Всепреосв. Владики Митрополита Іоана. Ці осередки відвідав тепер найвищий ієрарх Української Православної Церкви в ЗДА.

На інтернаціональному летовищі в Лос Анджелесі вітали Митрополита вже в суботу 14-го грудня 1957 р. Передовий англомовний щоденник Лос Анджелесу „Л. А. Таймс" дав світлину Митрополита і коротко описав його приїзд, заповідаючи, що наступного дня буде храмове свято з посвяченням храму Божого. Недільна англомовна преса принесла обширні вістки про цю подію в Лос Анджелесі, пишучи і про Митрополита і Святоандріївський храм Божий в Лос Анджелесі, його парафіян та розмову з головою Парафіяльної Ради п. С. Ґродом, помістивши і його знимку. 85 родин має церква, а 7 років тому було всього 20 родин. З тих 85 родин є 60 родин тих переслідуваних, що заледве з душею вирвалися з Сибіру та концтаборів. Це люди, члени яких рідні закатовані або запроторені по незнаних закутинах тюрми народів. Оце деякі з слів американської преси. Та ще й третього дня каліфорнійці читали на сторінках своєї преси обширний репортаж про українського православного Митрополита, священиків, парафіян та храм Божий і оглядали картину архиєрейської Служби Божої.

В неділю 15 грудня 1957 р. парафіяни по старому звичаю хлібом і сіллю зустрічали Митрополита під луком рож, припприродною тріюмфальною брамою коло храму Божого. Голова Параф. Ради п. С. Ґрод підніс хліб і сіль, а дівчата в українських строях Вибачинська та Лозова стелили Владиці квітами шлях до входу до храму і в притворі церкви настоятель прот. о. А Мирощенко привітав Митрополита по церковному звичаю.

В сослуженні настоятеля церкви та о. І. Гончарова з Портленду і о. Роберта Мех Л. Кі з епископальної дієцезії Лос Анджелесу Митрополит відправив Архиєрейську Службу Божу. Співав чоловічий хор під орудою дириґента п. Д. Бецка.

Немов перлини стелилися слова проповіді - науки Первоєрарха УПЦ в ЗДА, а нарід у своїх молитвах дякував Господеві, що зберіг нам при житті одинокого духовного провідника з тих ієрархів, які продовжують працю Київської Матірної Церкви, що відродилась діями Всеукраїнського Православного Церковного Собору в св. Софійському Соборі в Києві 1921 р. під духовним проводом Первосвятителя тієї церкви Митрополита Василя Липківського.

Зокрема подякував Митрополит хорові за спів і сказав, що не сподівався в цій малій церкві почути так гарного співу. Митрополита привітав в церкві радник міста Лос Анджелесу і прочитав та передав грамоту, якою місто Лос Анджелес вшановує Митрополита. За те Митрополит дякував англійською мовою.

На храмовий обід прибуло дві сотні осіб. Як перший вітав Митрополита голова Парафіяльної Ради п. С. Ґрод і в своїй промові згадав про обставини, в яких доводилося організувати церковну громаду, говорив про парафіян та їх страждання, що вони перебули, поки дісталися на цю вільну землю.

Настоятель церкви прот. о. А. Мірощенко вітав Гостя та дякував Раді, сестрицтву, хорові і поіменно всім тим, що спричинилися до звеличання цього свята.

Голова Контрольної Ради парафії інж. Л. Романюк у своїй промові, привітав Митрополита.

Митрополит звернув увагу на акт своєї другої хіротонії, пояснюючи, як та чому дійшло до того акту, який ні крихітки не нарушив святости акту на Україні, в Києві. А далі вказував на той довгий і нелегкий шлях, який довелося пройти за тих 33 роки та який вів через Канаду до ЗДА.

Прочитано грамоту міста, яку Митрополит передав на зберігання в тутешній церкві, а настоятель церкви прот. о. А. Мирощенка нагородив символом духовного меча — палицею.

Наступного дня парафіяни влаштували Митрополитові прощальний вечір, яким проводив голова Парафіяльної Ради п. С. Ґрод.

Промовляв ще д-р А. Вусик, як відпоручник української преси, який звернув увагу на цю небуденну подію, якою можемо гордитися, бо й не так то вже легко тут на золотому заході одержати грамоту від Управи понад двамільйонового міста і не легко дістатися на шпальти англомовної преси. Каліфорнійці віддали пошану українцям, бо вони знають українців як добрих громадян і перший український іміґрант в Америці А. Гончаренко, який відігравав поважну ролю в політичному житті, жив в Каліфорнії і був козаком - священиком.

Заступник Пар. Ради інж. Артемовський розповідав про семилітній шлях, яким Управа йшла до завершення діла.

Коли п. С. Ґрод подякував о. І. Гончарову з Портленду за звеличання свята своєю присутністю, то й о. Гончарів щиро промовив й висвітлив фільм „Скарби України". Із Лос Анджелесу Митрополит від'їхав до Портленду, Ореґон.

А. Вусик.

Дітройт, Міш.

З праці Злученого Комітету Українського Жіноцтва.

6-го червня 1951 р. зав'язався Злучений Комітет, до якого входили Відділи СУА числа 5, 23, 26, 31 і 37; Відділи Українського Золотого Хреста — 14 і 34; Тов. „Просвіта" і Сестрицтво Пр. Діви Марії. Цей Комітет мав спільно репрезентувати українське жіноцтво Дітройту. На перших сходинах того комітету відчитала бл. п. Юлія Шустакевич короткий нарис історії українського жіноцтва в Дітройті. Присутні вислухали цього реферату з зацікавленням, і тоді то повстала думка видати історію українського жіноцтва Дітройту та постановлено зібрати матеріял. Приступлено до праці, закуплено два полтавські строї чолов. і жін. і передано їх до Інтернаціонального Інституту. Відбулося кілька імпрез: Академія - Концерт в 100-ліття народин Н. Кобринської, участь з світовому Базарі в Дітройті, концерт з нагоди 35-ліття громадської праці жіноцтва Дітройту, Пікнік, „Жіноче віче", на якому головною бесідницею була п. Ірина Павликовська, дохід з віча $400 вислано на дитячі садки в Европі.

В 1955 р. вийшла друком книжка (тисяч примірників, коштом $2,500) під загол. „Українське Жіноцтво Дітройту". Ювілейне видання з нагоди 70-ліття українського Жіночого Руху та 35-ліття громадської праці жіноцтва Дітройту. Книжку гарно зредаґувала п. Лідія Бурачинська зовсім безкорисно, бо відмовилася прийняти гонораз $500, гроші передала на видавничий фонд ССХУЖО. За цілий час існування в Комітеті працювали пані: М. Ясінська — голова до 29 серпня 1953 р. відтак Ірина Козаченко, досі першою містоголовою була Катерина Хомяк, другою Марія Квітковська; фін. секр. — Павлина Будзол, скарбничка — М. Дзісяк, секр. — Ст. Заплітна. 6 грудня 1957 р. Комітет розв'язався, в касі остало $150, які 8 грудня вручено голові Наукового Тов. ім Т. Шевченка, проф. д-рові Кубійовичеві на Енциклопедію Українознавства. Осталося досить книжок непроданих, їх розділено по більшій скількості поміж ті організації, які найбільше працювали, а саме, 5, 23, 26 Відд. СУА, 14 і 34 Відд. Українського Золотого Хреста і Т-ву „Просвіта". Інші організації отримали менше. Комітет розіслав багато книжок до українських установ і бібліотек в Канаді, Америці й Европі. Також вислано до амер. бібліотек в Дітройті. Найбільше праці в той комітет вложила п. Ірина Козаченко. В Комітеті панувала завжди повна згода.

30 грудня 1957 р.

Ст. Заплітна,
б. секретарка.

Сиракюз, Н. Й.

Андріївський вечір.

14-го грудня місцевий 68 Відділ Союзу Українок Америки улаштував Андріївський вечір, що ілюстрував наші звичаї, пов'язані з цим святом. Присутніх привітала п. Марія Кузьма, а вступну промову прочитала п. Ярослава Томич, що загостила на свято з Ютики. В своїй промові п. Томич з'ясувала, як поступово вироблялися наші звичаї та як вони входили в побут нашого народу. Спиняючись на вечері перед днем св. Андрія, доповідачка розповіла про характерні звичаї, зв'язані з цим святом. Ці звичаї були проілюстровані на виставі: „Вечір під Андрія", що в ній взяли участь: п. Михайлина Проскуренкова — хазяйка на вечорницях, — та дівчата: Марія Вішко, Ліда Величко, Марта Кузьма, Галя Маштлір, Мирослава Павлів, Рома Рубич, а мичку пряла п. Марія Карпишина, чим викликала велику сенсацію глядачів. Нас дуже тішить, що до ілюстрації наших звичаїв, показаних у виставі, притягнута була молодь, яка захопилася працею над постановкою і блискуче справилася з поставленим завданням. Казку під час вечорниць майстерно передала хозяйка п. Проскуренкова, а пісні та загадки під час праці, гадання і під час відпочинку на вечорницях були добре проведені молодими виконавцями.

Другий концертовий відділ розпочався співом коломийки, яку виконали пп. Ольга Бунецька, Галина Круль та Володимира Сминова під акомпаніямент роялю, що вела Марта Кузьма. Гострі та влучні дотепи коломийки часто викликали вибухи щирого, веселого сміху всіх присутніх і саме це створило дружню, родинну громаду, поєднавши виконавців з слухачами. Наступною точкою концертового відділу був скетч: „При телефоні", що його художньо передала гостя з Ютики п. Стефанія Чорна. Далі п. Людмила Волянська проспівала: „Нагадай бандуро", муз. Китастого та дві пісні муз. Веселовського: „Лети тужлива пісне" і „Чи справді?" Природа щедро обдарувала нашу гостю з Ютики п. Волянську, а тому її виступ був тепло зустрінутий присутніми. Останньою точкою вечора був виступ п. Ольги Бунецької, як циганки - ворожки, що розказувала бажаючим про їх майбутнє та розповідала про події, які мають ще зустрінутись на життьовому шляхові.

Окремо мусимо відзначити конферансьє вечора, що його вели пп. Євгена Єржківська та Марія Кузьма. Кожен їхній виступ викликав дружній сміх з гарно добраних дотепів. Але найбільше на вечері прийшлося працювати пані Марті Кузьмі, що прекрасно вела акомпаніямент усім співам і сама брала участь у інсценізації „Вечір під Андрія".

З радістю відмічаємо дружній контакт в культурній роботі двох Відділів СУА: 68 з Сиракюз та 57 з Ютики, бо тільки в спільній роботі можна досягнути великого поступу і тим зберегти для молоді дорогі нам рідні звичаї.

М. О.

Йонкерс, Н. Й.

Відділ Організації Оборони Лемківщини допомагає українцям в Польщі.

Хоч Відділ Організації Оборони Лемківщини — це наймолодша організація в нашому місті, який засновано щойно 30-го червня 1957, то за цей короткий час свого існування, він розгорнув живу діяльність і вже може похвалитися великими успіхами.

10-го серпня м. р. було скликано заходами Відділу Збори Лемків Йонкерсу й околиці, членів і не-членів організації, що посідають майно в Польщі. Їм виснено можливість одержання відшкодування за майно наших людей, американських горожан, що його знаціоналізував польський комуністичний режим. На Зборах було роздано присутнім відповідні анкети, що їх треба виповнити власникам майна і відослати до Вашинґтону. Ця акція, започаткована і переведена Відділом, пройшла з повним успіхом і досьогодні в Йонкерсі виповнила аплікації понад сотню наших людей.

Другою вдалою імпрезою Відділу був лемківський пікнік, що відбувся у вересні м. р. на площі і в залях новонабутого Народного Дому в Йонкерсі. Цей перший лемківський пікнік, що його влаштували свідомі лемки - українці, крім великого морального успіху — на ньому зійшлися перший раз великим числом всі групи лемків: стара еміґрація, новоприбулі і представники лемків - консерватистів, т. зв. твердих лемків, які разом, як брати, спільно забавлялися — дав ще й матеріяльний прихід, що його в цілості призначено на допомогу лемкам в Польщі.

Та найбільше уваги присвячує Управа Відділу справі збірки на Фонд Допомоги Українцям в Польщі. Збірку на цю ціль започатковано в Йонкерсі лемківським пікніком, чистий прихід з якого призначено на допомогу лемкам в Польщі.

Досі на Фонд Допомоги Українцям в Польщі зібрано, з імпрез та пожертв 690.91 долярів.

На одному із своїх засідань Управа Відділу ухвалила допомагати в першій мірі тим українцям в Польщі, які повертають зі Шлеська й Поморя на рідні землі, до своїх сіл. З-поміж поворотців Відділ постановив дати допомогу в першу чергу тим родинам, яких господарства цілковито поруйновані, або в хатах яких сидять польські осадники.

З того фонду Відділ вже переслав, за посередництвом новоствореної української допомогової організації „Американська Допомога Українцям в Польщі", допомогу по 10 долярів 14 українським родинам, що повернулись з Західньої Польщі до села Рорділля, 14 родинам, що повернулись до села Бліхнарка і 5 родинам до села Висови. Разом вислано допомогу 33 родинам на загальну суму 330.00 долярів. Кошти пересилки грошей виносили 25 долярів, отже остається в касі ще $335.41.

Від українців з Розділля, яким вислано допомогу, Відділ одержав листа з повідомленням, що гроші одержали в долярах. Гроші були вислані на одну адресу, а всі інші родини були повідомлені, що мають одержати по десять долярів. В листі розділяни пишуть: „Ми, розділяни, дякуємо вам сердечно за ваш подарунок і жичимо вам всього найліпшого от Господа Бога, щастя, здоровля, щоби Вам Бог винагородив в десятеро тілько, бо старий край завше голодний. Ми били на Заході, там легше жити, лем завше чоловік за вітчином жаліє, же не правні виґнали і повітря там не здорове... Я, селянин.., достав от вас запомогу 140.00 дол., на 14 родин, дакуєм каждому допомогу в долярах... Деякі поставили вже хати, (названо 5 господарів), а решта думаме ставити на весну і може більше приїде до заходу... Ряд дає пожички от 10.000 до 30,000 злотих на 16 років, але не шитким... Я, вам сердечно дякую і прошу вас не забивайте о нас"...

С. Ж.

З Наукових Конференцій УВАН в ЗДА

„НАУКОВА І ПОЛІТИЧНА ПРИРОДА СОВЄТСЬКОЇ СТАТИСТИКИ" — доповідь проф. Всеволода С. Голубничого.

19 жовтня 1957 року відбулось засідання Економічної Секції УВАН у ЗДА, на якому Всеволод Голубничий доповідав про наукову та політичну природу совєтської статиститики.

Доповідач подав коротку характеристику совєтських державних органів, що провадять організацію, збирання і опрацьовання статистичних даних. Він зазначив, що в умовах плянованої совєтської економіки і пов'язаного з цим тотального обліку, стан совєтської статистики за охопленням об'єктів і кількістю показників стоїть на високому рівні. В Совєтському Союзі статистичні дані беруться з матеріялів обліку, що провадиться за встановленими в центрі уніфікованими формами, ведення яких є обов'язковим. У Західніх Державах фірми приватного господарства не зобов'язані давати статистичні дані, крім податкових звітів. Статистичні показники у західніх Державах будуються, головним чином, шляхом виборок з анкет, періодичних переписів та інших матеріялів. Але, не зважаючи на те, що совєтська статистика має найбільшу у світі кількість показників, кількість публікованих статистичних даних про СССР дуже мала, в порівнянні з іншим світом, бо багато даних, аж до дрібниць, вважається державною таємницею і публікація їх, чи навіть розголошення, розглядається як зрада державі.

Доповідач зазначив, що совєтська статистика підпорядкована політичним завданням комуністичної влади і є інструментом в її руках для керування державою. Для внутрішнього і зовнішнього світу публікуються тільки такі дані, що політично вигідні в даний час і за даних обставин. На думку доповідача для зовнішнього світу СССР публікує імовірно 1—2% з матеріялів совєтської статистики.

Доповідач зупинився ще на совєтських статистичних показниках по промисловості, сільському господарству і торгівлі. Зокрема він звернув увагу на методику обчислення в СССР „біологічного" врожаю та на потребу уважного розгляду тих дефініцій, що їх вживають у Совєтському Союзі в різних статистичних обчисленнях. На думку доповідача, статистичні дані, публіковані Совєтським Союзом до загального відома, побудовані на звітних даних, не є сфальшовані чи надумані, але ці публіковані матеріяли можна вважати неякісними, тенденційно поданими, заувальованими.

В кінці доповіді Всеволод Голубничий зупинився на будові викладу теоретичного курсу статистики і на підготовці економістів та статистиків в СССР. Він прийшов до думки, що теперішній стан їх навчання не забезпечує потрібного рівня знання, не привчає їх до самостійної статистичної роботи, прив'язуючи їх до механічного застосування способів обчислення, поданих в уніфікованих формах й в інструкціях.

По доповіді відбулись запити та дискусія, в яких взяли участь — М. Ефремов, І. Замша, В. Змієнко, С. Процюк, І. Паливода, В. Стець, В. Чапленко, Л. Чикаленко. У виступах подано ряд доповнень, виснень, уточнень, а почасти і заперечень. Зокрема зазначено, що в Совєтському Союзі побудова обліку провадиться на засаді „єдиного соціялістичного обліку", що складається з видів обліку: статистичний, бухгальтерський, оперативний. Зміст, завдання, кількість показників їх — обумовлюється пляном. Плянове керівництво в Совєтському Союзі перетворилося в велику громіздку, бюрократичну машину, а „плян", що трактується як „закон", стає самоціллю в роботі підприємства, а це приводить до випадків вувлювання, „окозамилювання", подання неточних, а може і сфальшованих даних, щоб показати виконання та перевиконання пляну. Відмічено, що практика плянування підприємством в інших країнах світу (напр. в Америці) стоїть на значно вищому рівні, в порівнянні з плянуванням в окремому совєтському підприємстві.

В дискусії було відмічено, що не є точним твердження про те, що в курсі совєтської статистики випала „виборкова" метода та математична статистика. Так само і щодо висновку про рівень теоретичної підготовки економістів і статистиків у совєтських високих школах. Цілком погодилися з доповідачем в тому, що в багатьох країнах світу ще помітна недостатня аналіза даних, внаслідок чого буває або заниження, або переоцінка совєтських статистичних показників.

І. Л.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 19-ти мільйонового майна організації!

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

ЛИСТА Ч. 14.

	Передплата	Пожертва	Разом
Д-р Ю. Городиловський, Шикаґо	5.00	5.00	
Я. Прачун, Ошава	4.00	3.00	
С. Гаврищук, Елизабет	4.00	2.00	
С. Нечипорук, Бруклин	4.00	1.00	
С Мацькевич, Шикаґо	4.00	1.00	
Б. Чучман, Торонто	4.00	1.00	
О. Заяць, Шикаґо	4.00	1.00	
Л. Бурій, Монтреал	4.00	1.00	
Р. Флюнт, Филаделфія	4.00	1.00	
М. Тимків, Филаделфія	4.00	1.00	
М. Копитко, Филаделфія	4.00	1.00	
В. Каліцінський, Рачестер	4.00	1.00	
В. Головінський, Нюарк	2.00	1.00	
А. Данильчук, Бруклин	1.00	1.00	
П. Гарлов, Лонґ Айленд	1.00	1.00	
І. Дідоха, Нюарк	10.00		
М. Стахнів, Лос Анджелес	5.00		
М. Гузиляк, Сен Джозе	4.00		
Г. Зинок, Вашинґтон	4.00		
М. Дудич, Шикаґо	4.00		
А. Кулинич, Ню Йорк	4.00		
Т. Школьник, Клівленд	4.00		
М. Цегельська, Бетлегем	4.00		
В. Шембель, Бінґемтон	4.00		
І. Бабяк, Торонто	4.00		
М. Юркевич, Филаделфія	4.00		
Т. Федорака, Филаделфія	4.00		
В. Миєик, Филаделфія	4.00		
М. Пантюк, Атко	4.00		
В. Босин, Филаделфія	4.00		
Б. Скочко, Атко	4.00		
М Гаврищук, Филаделфія	4.00		
О. Гармаш, Атко	4.00		
С. Шевчук, Филаделфія	4.00		
І. Нікітук, Филаделфія	4.00		
Я. Олексишин, Гартфорд	4.00		
П. Врублівський, Шикаґо	4.00		
Р. Филип, Джерзі Сіті	4.00		
Е. Іванків, Шикаґо	3.00		
І. Зін, Филаделфія	2.00		
Г. Левчук, Бронкс	2.00		
С. Гіл, Йонкерс	1.00		
П. Міхалечко, Окснард	1.00		
Х. Кешанек, Лімапорт		5.00	
І. Зазворський. Алентавн		3.00	
О. Періг, Бетлегем		2.00	
А. Когут, Шикаґо		2.00	
В. Федец, Кензас Сіті		2.00	
З. Коваль, Ембрідж		2.00	
С. Масляк, Клівленд		2.00	
О. Задубера, Нортгемптон		2.00	
П. Петрів, Четгем		2.00	
А. Войтек, Понґстави		2.00	
Л. Похмурський, Стоні Крік		2.00	
В. Свитак, Ню Йорк		1.00	
Д. Лацік, Плейсборо		1.00	
М. Куць, Клівленд		1.00	
О. Фірчук, Асторія		1.00	
Т. Когут, Елизабет		1.00	
Я. Претика, Фар Ракавей		1.00	
А. Ільків, Торонто		1.00	
Р. Чигарин, Вунсакет		1.00	
П. Г., Лос Анджелес		1.00	
А. Ткачук, Пасейк		1.00	
А. Александер, Честер		1.00	
Д. Дереш, Шикаґо		1.00	
А. Олексюк, Бруклин		1.00	
М. Гарасевич, Нюарк		1.00	
С. Глива, Ансонія		1.00	
Разом	$ 161.00	$ 63.00	$ 224.00
Раніше проголошено	$ 1,721.90	$ 1,638.10	$ 3,360.00
Разом все	$ 1,882.90	$ 1,701.10	$ 3,584.00

ВКЛАДКИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НИЖЧІ, ЯК В ДРУГИХ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ, ПРИ ЧОМУ ВИ КОРИСТАЄТЕ З ПРАВА ОДЕРЖУВАТИ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ" ПО ЦІНІ МЕНШЕ ЯК 2 ЦЕНТИ ДЕННО. ДВАДЦЯТЬ ТИСЯЧ УКРАЇНЦІВ ЧИТАЮТЬ „СВОБОДУ". ЧОМУ І ВАМ НЕ СКОРИСТАТИ ІЗ ЦИХ ДОГІДНИХ УМОВИН?

На будову автострад мають видати 40 більйонів долярів

Вашингтон. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс заявив на Сенатській Підкомісії Публічних Шляхів, що на будову 41,000 нових суперавтострад треба буде видати коло 40 більйонів долярів, це значить на 2,400,000,000 долярів більше як недавно обраховувано (37,622,000,000), і на 12,400,000,000 долярів більше як передбачували під час ухвалювання закону в цій справі. Але секретар торгівлі додав, що в жовтні 1957 року передбачували збудувати на 2,102 милі шляхів менше як тепер. Голова цієї сенатської підкомісії сенатор Алберт Гор питався Вікса, скільки коштує побудова цих додаткових 2,452-ох миль автострад, і дістав відповідь, що приблизно 2,500,000,000 долярів, це значить, що миля автостради коштує коло одного мільйона долярів.

Федеральна Рада Резерв зменшила мінімум готівки на біржі до 50%

Вашингтон. — Федеральна Рада Резерв 15-го січня повідомила, що з днем 16-го січня ц. р. зменшує мінімум готівки з 70 відсотків до 50%. Ця зміна означає те, що при купівлі вартісних паперів на біржі не треба буде платити готівкою в висоті 70 відсотків вартости акцій, тільки 50 відсотків. Ця зміна має спричинити більший рух на біржі і тим способом при допомозі кредитів пожвавити економічне життя країни. В попередніх роках вимагалося, пересічно, готівки від 50% до 70 відсотків. Коли на біржі був завеликий рух і акції надто збільшувалися, то Федеральна Рада Резерв зарядила була в квітні 1955-го року збільшення мінімуму готівки до 70 відсотків. Тепер ця сама рада вважає, що економіка країни вимагає зменшення готівки при купівлі акцій і вартісних паперів.

Проголошено склад нової Управи УВАН у Канаді

Вінніпеґ. — На інавгураційних зборах УВАН у Вінніпеґу 12-го січня ц. р. проголошено склад нової Управи УВАН на рр. 1958-1960: голова — проф. Яр. Рудницький, заступники голови — д-р М. І. Мандрика й проф. П. Юзик, секретар — інж. М. Боровський, фінансовий референт — інж. А. Качор, бібліотекар — проф. К. Антонович, члени Управи — проф. В. Іванис (Торонто), проф. К. Біда (Оттава) й проф. О. Старчук (Едмонтон). Крім того до Управи входить керівник Мистецької Кляси УВАН — Улас Самчук (Торонто). До Кураторії Фундації УВАН — установи для фінансової підтримки УВАН, основаної в 1949 р. — ввійшли: д-р Л. Голейко, п. І. Трач, О. Бабинець, І. Піп, А. Господин і пані О. Войценко. Як зв'язковий між Управою УВАН в Кураторію ввійшов інж. А. Качор. Під теперішню пору УВАН у Канаді має 34 члени, у тому 4 членів-ювилятві із 1957 р.: Митрополита Іларіона (д-ра Огієнка), проф. Т. К. Павличенка й проф. Я. Пастернака та п. П. Зварича. Усіх дійсних членів УВАН є 10, членів-кореспондентів 7, членів-співробітників 17. Між дійсними членами УВАН є професори д-р Дж. В. Сімпсон і В. Кірконнелл. Грамотами признання наділено в 1957 р. — Й. Дзьобка, кількакратного мецената українських видань у Канаді, п. М. Сурмача з Ню Йорку — піонера українського книгарства в Північній Америці й п. Т. Кошиць за її віддану працю на полі української культури. Крім цього відзначено як „книжку 1957 року в Канаді" окремою грамотою „Попіл імперій" Юрія Клена.

● Індонезійський уряд розпучливо шукає закордоном кораблів для комунікаційного руху між островами Індонезії, розкиненими на просторі 3,000 миль. Цей рух майже цілком спаралізований після того, як проголошено конфіскату голляндських кораблів і ці кораблі — втекли до Сінґапуру. Комунікаційні кораблі для Індонезії — це те саме, що залізниці й автобуси для ЗДА. Переговори з Японією на цю тему — зірвані. Тепер індонезійський уряд хоче дістати кораблі від Юґославії, скандинавських країн і західньої Німеччини.

Фундація для Поборювання Паралічу закликає до щеплення

Ню Йорк. — Голова Крайової Фундації для Поборювання Поліо Безіл О'Коннор пригадує американцям, що в цьому місяці вони повинні жертвувати на цілі цієї фундації і також подумати про це, чи вони вже нащеплені проти цієї недуги. Число занедужань на поліо в 11-ох місяцях 1957 року становило 5,747, на 62 відсотки менше в порівнянні з 1956-им роком, і на 83 відсотки менше як в 1952-1955 роках. Ці числа свідчать про те, що поліо можна вповні зліквідувати. Але щоб це сталося, то мусіли б в цьому році нащепитися ті 45 мільйонів американців нижче 40 року життя, які досі ще цього не зробили. „Це дуже поважна ситуація, казав О'Коннор, бо якщо ті 45 мільйонів осіб не нащепляться перед цьогорічним сезоном поліо, то знову зможе вибухнути пошесть дитячого паралічу, як це було давніше". В 1957 році фундація видала 21,700,000 долярів на допомогу хворим на поліо. Такої самої суми треба буде і в цьому році, бо ще є 57,800 осіб, хворих на поліо із попередніх років, яким треба допомагати, щоб вони могли стати корисними членами громадянства.

В Еспанії репресії проти комуністів

Мадрид. — У Мадриді, Сараґоссі і Валенсії арештовано разом 44 особи, оскаржені в організуванні за вказівками з Москви широкої акції проти існуючого режиму ґенерала Франсіска Франка а з метою відновити заборонену тепер комуністичну партію. Таку вістку офіційно подав до відома еспанський міністер внутрішніх справ ген. Камільо Сеґа, скликавши для цієї цілі окрему пресову конференцію. Еспанський уряд прикладає велике значення до затіяного комуністами руху і урядових протизаходів — твердять закордонні обсерватори в Еспанії. Безпосереднім джерелом цієї останньої акції комуністів і їхніх поплентачів з-посеред ліберальних кол, неприхильних ген. Франкові і його Фалянзі, стала участь 193-х еспанців на „фестивалі молоді" у Москві в серпні мин. року. Всі ці еспанці виїхали були до Парижу, а відтіль потайки перевезено їх до Москви, де большевики оточили їх всіми вигодами й розвагами та в тиждень-два пізніше знову перевезли до Парижу, ніби вони відтіль зовсім не виїздили. З-посеред тих 193-х осіб — 103 не є постійними мешканцями Еспанії: це здебільша студенти на стипендіях в еспанських університетах. Згодом московські висланці скомунікувались з тими молодими еспанцями і дали їм інструкції зорганізувати „День національного примирення", який насправді перетворився би в загальний демонстраційний страйк з публічними виступами проти режиму. Головним арештованим є молодий учений Прадера Кортазар з університету в Мадриді, внук одного з основників Фаланґи ген. Франка. Більшість арештованих — сини видатних діячів.

Посмертні Згадки

НИКОЛА РОМАНЕЦЬ, довголітній член Т-ва „Зап. Січ", Відд. 155 УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер, по короткій недузі, 22-го грудня 1957 р. До Т-ва і УНСоюзу вступив 1911 р. Походив зі с. Тарава Волоська, пов. Сянок, Зах. Україна. Покійний прожив 72 роки. Полишив у глибокому смутку дружину Анну, 3 доньки: Ольгу, Антоніну, замужну Ryan і Марію, замужну Дітер, 2 синів: Йосифа й Стефана та 11 внуків. Похорон відбувся 26-го грудня з пох. заведення, при участі Кревних, Знайомих і Членів Т-ва. В похоронній Богослужбі взяло участь 3 священиків, а саме: о. Ґабно, о. Паска і о. Масько в греко кат. церкві Преч. Діви Марії Непор. Зачаття. Тлінні Останки похоронено на греко кат. цвинтарі в Перт Амбою. — В. П. П.

М. Чумер, секр.

АННА ЗАДОРОЖНА, членка 233 Відд. УНСоюзу в Лорейні, упокоїлася в Бозі, трагічною смертю, внаслідок автового випадку, дня 24-го грудня 1957 р. Покійна прожила 46 років. Залишила в глибокому смутку чоловіка, шестеро дітей, батька, сім сестер, п'ять братів і п'ять внуків. По цьому самому нещасливому випадку, вкоротці упокоїлась в Бозі, по важких терпінях, її донька, блаженної пам'яті КАРОЛІНА КУШНІР, залишивши в глибокому смутку важко пораненого чоловіка й дволітнього сина. Спільний похорон відбувся в суботу, 28-го грудня, з української кат. церкви св. І. Хрестителя. Нехай земля буде їм пером. — В. Їм П!

В. Кичун

• РОЗШУКИ •

Григорій Мачула пошукує ІГОРЯ ВАСИЛЕВИЧА ПИЛИПЕНКА.
Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Gregor MACHULA
107 Lisgar Ave.
Winnipeg 4, Man., Canada

ТАМАРУ МИКОЛАЄВНУ ШУЛІКОВСЬКУ,
нар. 1923 р. на Волині, шукає батько. Хто знав би про неї, або вона сама, проситься писати до:
M. SHULIKOWSKY
617 Morgan Ave., No.
Minneapolis 11, Minn.

ТАМАРУ МИКОЛАЄВНУ ШУЛІКОВСЬКУ,
нар. на Волині в 1923 р., шукає батько. Хто знав би про місце замешкання, або вона сама, зволить ласкаво написати на адресу:
Mrs. Zofia WOZNY
892 N. Bucknell Street
Philadelphia 30, Pa.

• РІЗНЕ •

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ,
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED MALE •

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED FEMALE •

• ДО ВИНАЙМУ •

• PROFESSIONALS •

• REAL ESTATE •

Купуйте в підприємствах, що оголошуються у „СВОБОДІ"!

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ТАРЗАН, ч. 3997. Що це таке?

WHILE EXPLORING THE RUINS OF AN ANCIENT CITY, TARZAN AND HIS COMPANIONS WERE STARTLED BY A HIDEOUS SCREAM!

THERE WAS A FAINT SCRAPING --"WHAT'S THAT?" ASKED STEVE.

THEY LOOKED AHEAD TENSELY, EYES STRAINING IN THE DIM LIGHT, AND --!

6-2-3997

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Досліджуючи руїни старовинного міста, Тарзан і його компаньйони були сильно здивовані огидним вереском.

Чути було також легке шкрябання... — Що це таке? — запитав Стів.

Вони напружено вдивлялися перед себе, перетомлюючи очі в тьмяному світлі, і...!